

Канадське Товариство Приятелів України провело аналіз передвиборчих кампаній кандидатів у Президенти України Віктора Януковича та Юлії Тимошенко

Канадське Товариство Приятелів України за участю Національної Парламентської Бібліотеки України в Києві завершили черговий амбітний проект - аналітичне дослідження передвиборчих кампаній кандидатів у Президенти України другого туру виборів 2010 року - Віктора Януковича та Юлії Тимошенко. Дослідницьку та редакційну працю провели **Олена Погребна, Леся Груніна та Леся Шимко**.

Це вже третє дослідження, яке Канадське Товариство Приятелів України проводить перед виборами в Україні. Перед виборами Президента України 2004 року КТПУ вперше ініціювало і провело моніторинг преси та аналіз передвиборчих програм кандидатів у президенти. Висновки аналізу було опубліковано в пресі, як в Україні так і на Заході, та розповсюджено серед міжнародних організацій, дипломатичних представництв закордонних держав. Перед позачерговими виборами до Верховної Ради України в 2006 році КТПУ також провело подібний дослідницький проект. Результати було опубліковано.

Сучасний аналіз включає політичні програми кандидатів, медіа-ресурси та підтримку з боку бізнесових та політичних сил. Висновки аналізу наводяться нижче.

Маргарета Шпір, президент Канадського Товариства Приятелів України

Ще задовго до початку виборів Президента України 2010 року політичні експерти прогнозували, що основна боротьба розгорнеться між двома кандидатами – лідером опозиції Віктором Януковичем та Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко. Нинішня виборча кампанія, на думку низки журналістів та політологів, є досить одноманітною та беззмістовною. Замість боротьби політичних та виборчих програм щодо шляхів розвитку країни, виборцям запропонували піар-технології, яскраві політичні шоу та популістські лозунги.

В Україні, як зазначають деякі аналітики, в своїх програмах кандидати намагаються задовольнити не тільки виборців, але і покровителів та спонсорів, часто навіть зарубіжних.

Як свідчать результати останніх соціологічних досліджень, громадян України в першу чергу хвилюють такі проблеми: подолання корупції, боротьба з бідністю, підвищення соціальних стандартів, забезпечення енергетичної безпеки України, реформа судової системи, відродження та розвиток української культури.

Практично всі кандидати на найвищу посаду в країні, намагалися у своїх програмах дати відповідь на ці суспільні запити та запевнити виборців, що саме вони зможуть вирішити нагальні та болючі проблеми сьогодення. Саме це спричинило деяку схожість основних положень виборчих програм. Майже у всіх програмах декларуються наміри забезпечити демократичний розвиток України, реформувати економіку з метою подолання кризових явищ, зміцнити законність та боротьбу з корупцією, покращити міжнародний авторитет

держави. Все це можна сказати і про виборчі програми двох фаворитів перегонів: Віктора Януковича та Юлії Тимошенко.

Юлія Тимошенко та Віктор Янукович декларують у своїх програмах свою впевненість у перемозі та віру в правильному виборі народу України. Юлія Тимошенко: „Я вірю в Україну”, а Віктор Янукович: „Вірю у те, що народ України дасть свою категоричну оцінку всій помаранчевій владі, цим бездарним політикам”.

Обидва кандидати, кожен з яких в свій час очолював український уряд, значну увагу в своїх програмах приділили питанням соціально-економічного розвитку держави.

В основі програми Юлії Тимошенко „Україна переможе. України – це ти!” інноваційна економіка та прогресивні реформи, що є логічним продовженням реалізації її ж програми „Український прорив”. Згідно програми передбачається розвиток наукоємних галузей – нанотехнологій, мікроелектроніки, ракетно-космічної, авіабудівної, суднобудівної, машинобудівної галузей та інформаційних технологій. Декларується також підтримка малого та середнього бізнесу шляхом зменшення кредитних ставок „до європейського рівня” і кредитування бізнесу на довгостроковій основі – від 5 до 10 років. Обіцяно також зменшення податкового навантаження, скасування окремих податків, в тому числі й ринкового збору.

Програмні положення передвиборної програми Віктора Януковича „Україна – для людей!” передбачають проведення системних реформ та забезпечення кардинальних змін у житті суспільства. Важлива теза економічного блоку програми - „Сильна економіка – успішна країна”. Передбачається розробка нового Податкового кодексу. Віктор Янукович зауважує, що Україна повинна за 10 років увійти до 20 найбільш економічно розвинених країн світу (G20). Стрижневим питанням динамічних перетворень, як зазначається в програмі, стане застосування вже апробованої, дієвої інвестиційно-інноваційної моделі розвитку. При цьому Янукович, починаючи з 2010 року, гарантує щорічне зростання ВВП, збільшення частки інноваційно-активних підприємств і прямих іноземних інвестицій в Україну до 50 млрд доларів у 2014 році.

Внутрішня політика

Розвиток села

Звичайно, обидва кандидати значну увагу приділили питанням розвитку села. Окремий розділ передвиборної програми Юлії Тимошенко носить назву Аграрна країна. В його основі - перехід до системного фінансування аграрного виробництва, формування ринкової інфраструктури та розбудова мережі обслуговуючих кооперативів. Значна увага держави буде спрямована на просування української продукції на зовнішніх ринках. Цим самим передбачається повернути Україні статус провідного постачальника сільськогосподарської продукції та наблизити якість і умови життя в селах до міського населення. Програмою також передбачено, що земля належатиме виключно громадянам України, що живуть і працюють на ній. А ось річна

орендна плата за землю суттєво зросте – до 10% її ринкової вартості. Передбачено також безкоштовну видачу державних актів на володіння присадибними ділянками.

Важлива складова передвиборної програми Віктора Януковича – національна програма відродження українського села. Вона передбачає юридичну гарантію захисту земельних паїв, своєчасну виплату державних дотацій вітчизняним сільхозвиробникам, а також компенсацію процентів за кредитами інвесторам сільськогосподарських проектів.

Соціальна політика

Соціальні питання, боротьба з бідністю та поліпшення якості життя звичайно не залишилися без уваги кандидатів у Президенти. Юлія Тимошенко обіцяє збільшити частку заробітної платні у структурі собівартості продукції до рівня світових стандартів. Також вона обіцяє і далі повертати внески громадян з Ощадбаку СРСР та гарантує щомісячні соціальні виплати на кожну дитину: при досягненні нею 3-річного віку, і до 13 років родина отримуватиме щомісячно по 250 гривень, а з 13 по 18 років – по 500 гривень. Серед соціальних ініціатив Юлії Тимошенко також зміни в системі охорони здоров'я. «Право на отримання медичної допомоги не може залежати від гаманця чи посади, тому кожна людина гарантовано буде мати медичну страховку за рахунок роботодавця чи держави, а заможні громадяни – за власний рахунок», - говориться у виборчій програмі діючого Прем'єр-міністра. Передбачається також і проведення пенсійної реформи. Юлія Тимошенко пропонує перераховувати пенсійні кошти протягом всього життя на особистий рахунок кожної людини: „Невикористані пенсійні гроші будуть передаватися у спадок”.

Віктор Янукович у своїй програмі обіцяє „забезпечити формування на законодавчому рівні та гарантування цінової стабільності та доступності для кожної людини. Цікавим елементом передвиборчої програми Януковича є необхідність формування „державного антикризового продовольчого кошика з переліком продуктів і медикаментів”, захищених державою від цінкових коливань. Однак не вказано, за які кошти і яка інституція цим буде займатись. Серед соціальних ініціатив Віктора Януковича також - відновити справедливі розміри трудових пенсій, підняти мінімальні пенсії до рівня прожиткового мінімуму, ліквідувати пільги при нарахуванні пенсій для високопосадовців, значно збільшити соціальні виплати незахищеним верствам населення, реалізувати широкомасштабну програму будівництва соціального житла та надати державну підтримку молодим сім'ям у спорудженні та придбанні житла. У своїй програмі лідер опозиції приділив увагу окремим категоріям громадян, а саме: забезпечити гідне життя ветеранам війни та праці, ліквідувати диспропорції у розмірах пенсій військовослужбовців, створити громадянам з обмеженими фізичними можливостями умови для повноцінного життя, забезпечити реалізацію прав жінок в усіх сферах суспільного життя. Низка положень програми стосується широкомасштабних заходів з підтримки сім'ї - будівництво соціального житла і надання державної підтримки молодим сім'ям

у спорудженні та придбанні житла; запровадження необхідних адресних дотацій малозабезпеченим сім'ям та підтримка їх у розв'язанні проблеми погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги тощо.

Розвиток збройних сил

Одне з важливих питань передвиборчих програм – питання розвитку Збройних сил України.

У програмі Юлії Тимошенко зазначено: „Ми виділимо достатні матеріально-технічні і фінансові ресурси для зміцнення боєздатності армії, соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей”. Вона також обіцяє, що „армія стане професійною, сформованою на контрактних засадах, строковий призов в армію буде скасовано”.

Віктор Янукович також гарантує перехід на контрактну армію з 2011 року. Серед його обіцянок також – „забезпечення переозброєння армії сучасними видами зброї, використовуючи вітчизняні розробки, високі технології і виробничі потужності оборонного комплексу країни. В першочерговому порядку будуть забезпечені житлом безквартирні офіцери”. Передбачається також ліквідація диспропорції у розмірах пенсій військовослужбовців. Заплановано запровадження нового принципу формування оборонного бюджету. Разом із затвердженням чисельності Збройних Сил України Верховна Рада буде окремо ухвалювати оборонний бюджет. Віктор Янукович вважає, що без сучасної, сильної, мобільної армії Україна ніколи не стане частиною Європи і не зможе забезпечити рівень своєї національної безпеки.

Судова реформа

Одна з актуальних проблем суспільства – судова реформа. Серед програмних положень кандидата у Президенти Юлії Тимошенко тези про необхідність виведення судів „з-під політичного, адміністративного та корупційного впливу”. „Ми зробимо їх фінансово незалежними від виконавчої влади” – стверджує Юлія Тимошенко. Серед пропозицій чинного Прем'єр-міністра – надання права громадянам „безпосередньо обирати і відкликати суддів” та також „ініціювати дисциплінарні справи проти нечесних суддів”.

Якщо порівнювати з передвиборчою програмою Віктора Януковича 2004 року, де він відзначав: „Конституційна, судово-правова, адміністративна та військова реформи спрямовуватимуться на розвиток демократії, місцевого самоврядування, захист прав та свобод громадян, підвищення національної безпеки держави” то у передвиборчій програмі 2009 року про судову реформу взагалі не говориться.

В той же час у своїй програмі Юлія Тимошенко підкреслює необхідність реалізації в найближчому майбутньому конституційної реформи: „Конституцію в новій редакції слід ухвалювати невідкладно”.

Боротьба з корупцією

Боротьба з корупцією – одна з найбільш болючих проблем України, як держави. Антикорупційні ініціативи Юлії Тимошенко знайшли відображення в

її передвиборчій програмі. Вона пообіцяла, що „відповідальність влади за порушення Конституції та законів, за корупцію” стане невідворотною. Обіцяно також, що „кримінальну відповідальність за корупційну діяльність буде посилено до довічного ув'язнення”.

В своїй програмі Віктор Янукович стверджує: „Продовжу рішучу боротьбу з корупцією та тіньовою економічною діяльністю”.

Розвиток української мови та культури

Обидва кандидати декларують свої наміри сприяти розвитку української культури і мови і забезпечити рівні права на розвиток культури та мов національних етносів. Під час візиту до Львова 22 січня ц.р. прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко сказала, що „я не допущу навіть слова про те, що, крім української мови, друга мова може бути державною. Це база і основа розвитку України.”

В розділі програми „Освічена нація” вона зазначає, що „вкладені в науку та освіту кошти — найкраща інвестиція в майбутнє України”. І саме тому одним із пріоритетів своєї діяльності на посаді глави держави вона вбачає у збільшенні обсягу фінансування фундаментальних наукових досліджень, які забезпечать інтелектуальний стрибок країни, створенні ефективної національної системи управління інноваційним розвитком та наданні кожній дитині вільного доступу до якісної освіти.

В своїй програмі Віктор Янукович також представив своє бачення розвитку духовності та освіти в Україні. А саме: „На законодавчому рівні гарантую збільшення кількості бюджетних місць у державних вищих навчальних закладах до 75 %. Створю належні умови для нарощування освітнього потенціалу України, забезпечення широкого доступу талановитої молоді до нових знань незалежно від місця проживання, майнового стану та фінансових можливостей батьків. Протягом 10 років принаймні 3 українські університети повинні увійти до світового рейтингу 500 найкращих вищих навчальних закладів”

Незмінною залишається позиція Віктора Януковича щодо надання російській мові статусу другої державної: „Виступаю за надання російській мові статусу другої державної. Я - послідовний прихильник цивілізованого вирішення цього питання, здійснення збалансованої державної мовної політики, яка адекватно реагує на мовні потреби суспільства, відповідає загальновизнаним нормам міжнародного права, Європейській хартії регіональних мов або мов меншин.”

Треба відмітити, що кандидати по-різному ставляться до проблеми незалежного тестування учнів середніх шкіл. В той час, як Віктор Янукович категорично проти цього нововведення, Юлія Тимошенко є його прихильником і розглядає тестування, як один із засобів корупції в сфері освіти.

Питання Кримської автономії

Особливе місце в контексті виборчої кампанії набуває питання Кримської автономії. Відомий український політик Євген Марчук зазначив, що „не можуть бути успішними ні президент, ні парламент цієї країни, якщо вони не зможуть вирішити проблему Криму”.

Але, як в програмах всіх кандидатів, так і лідерів президентських перегонів Юлії Тимошенко та Віктора Януковича немає жодного слова про проблеми статусу Криму, статусу великої маси репатріантів, нової релігійної ситуації у країні, викликаній переселенням до України великої кількості мусульман. Саме тому меджліс кримських татар заявив, що він хоч і підтримує програму БЮТ, але „ без положень про російську мову та Чорноморський флот”.

Закордонна політика

Зовнішньо-політична стратегія України досить в загальних рисах викладена в програмах обох кандидатів. Віктор Янукович обіцяє, що „зовнішня політика, участь України у світових та регіональних інтеграційних процесах, євроінтеграційний поступ, співробітництво з Російською Федерацією та іншими державами, які є нашими традиційними партнерами, будуть поглиблені та підпорядковані національним інтересам, зміцненню нашої держави.” В ході своєї передвиборчої кампанії Віктор Янукович неодноразово підкреслював, що „позаблоковий статус України є ключовим елементом національної безпеки”. А народний депутат України від Партії регіонів Леонід Кожара, презентуючи зовнішньополітичний розділ передвиборчої програми лідера опозиції, відзначив, що „Віктор Янукович виступає за створення нової архітектури європейської безпеки.” Він зазначив, що Партія регіонів глибоко переконана, що Україна не готова до вступу в НАТО, і мова може йти лише про співробітництво з Північно-Атлантичним Альянсом. Леонід Кожара також підкреслив, що поглиблюючи та розвиваючи відносини з такими стратегічними партнерами як США та ЄС, українське керівництво в той же час зробить все необхідне для відновлення в повному обсязі відносин добросусідства та партнерства з Російською Федерацією. Незважаючи на жорстку критику Віктором Януковичем дій уряду Юлії Тимошенко щодо співробітництва з Російською Федерацією в енергетичній сфері, в самій виборчій програмі лідера Партії регіонів це питання не знайшло свого відображення.

В той же час в ході передвиборчої кампанії Віктор Янукович зробив низку заяв з цього питання, а саме: про наміри переглянути україно-російські домовленості з метою встановлення більш справедливої ціни на газ, про створення міжнародного консорціуму щодо використання газотранспортної системи України та про можливу участь України у побудові газопроводу „Північний потік”. На противагу цьому чинний Прем’єр- міністр України Юлія Тимошенко виступає категорично проти створення будь-яких консорціумів, вважаючи, що це призведе до втрати Україною своєї газотранспортної системи та загрожує національній безпеці держави. В сфері енергетики, яка є важливим фактором українсько-російських відносин, Ю.Тимошенко пропонує „зменшення залежності від постачань зовнішніх енергоносіїв” у зв’язку зі створенням власного замкненого ядерно-паливного циклу та збільшення видобутку нафти та газу, зокрема на шельфі Чорного та Азовського морів.

Своє бачення зовнішньополітичної стратегії Юлія Тимошенко висвітлила в розділі програми „Національні інтереси – основа міжнародної політики”. Вона також декларує поглиблення співробітництва з Європейським

Союзом, розвиток взаємовигідних відносин з Російською Федерацією, зміцнення позицій України в світовому розподілі праці. В своїх виступах та заявах Юлія Тимошенко неодноразово заявляла про свої наміри продовжувати та розвивати започатковану раніше євроінтеграційну політику України, кінцевою метою якої є вступ до Європейського Союзу. В той же час вона зауважує, що „приєднання України до будь-яких систем колективної безпеки вирішуватиметься лише на референдумі”.

Таким чином кожен з кандидатів декларує проведення реформ у всіх сферах, зміцнення законності та правопорядку, забезпечення прав громадян, розквіт науки і культури, що дозволить Україні зайняти гідне місце в світі. Багато політологів відзначають декларативний характер програм, в яких не окреслені конкретні шляхи реалізації запланованого. Так старший консультант відділу економічної та соціальної стратегії Національного інституту стратегічних досліджень Олексій Молдован говорить: „Обіцянки були досить щедрими, як у одного кандидата, так і в іншого. Але я переконаний в тому, що ні Тимошенко, ні Янукович у 2010 році не виконають нічого із задекларованого”.

А от політолог, директор Центру політичних досліджень „Пента” Володимир Фесенко прогнозує: „Якщо Тимошенко стане Президентом, то дуже велика ймовірність того, що вона де-факто буде одночасно й головою уряду. Якщо їй вдасться провести на посаду Прем'єра людину, залежну від себе, то вона зможе реалізувати свої економічні реформи. А от щодо Януковича, то я боюсь, що його виборців чекає велике розчарування... У разі перемоги Янукович як мінімум півроку буде „голим” президентом, не маючи парламентської більшості, а головне – не маючи впливу на уряд, він не матиме й впливу на реалізацію економічної політики держави і, відповідно, на реалізацію своїх обіцянок”.

Роль Масової медіи

Як і у попередніх кампаніях значну роль відіграють засоби масової інформації, які висвітлюють діяльність кандидатів у президенти, надають їм ефірний час для виступів, запрошують для участі у різноманітних політичних ток-шоу. Практично всі медіа-ресурси – друковані, електронні видання теле- та радіоканали – мають своїх власників, і від цього часто залежить їх інформаційна політика. Тому кожний кандидат намагається або мати власні медіа-ресурси, або, по можливості, заручитися підтримкою певних засобів масової інформації.

Згідно з українським законодавством державні ЗМІ зобов'язані надавати рівні можливості кандидатам. Так газети „Голос України” та „Урядовий кур'єр” публікують передвиборчі програми кандидатів, бесіди з ними та статті про перебіг виборчої кампанії. А в ефірі Першого національного телеканалу згідно з жеребкуванням у Центральній виборчій комісії кожен кандидат отримує час для теледебатів і виступів зі своїми програмами.

В той же час, якщо один з кандидатів обіймає державну посаду, то навіть державні ЗМІ приділяють йому набагато більше уваги ніж іншим кандидатам.

Наприклад, у президентській кампанії 2010 року брали участь чинний Президент України Віктор Ющенко, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин та Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко. Звичайно, їх професійна діяльність набагато ширше висвітлювалась на шпальтах „Голосу України” та „Урядового кур'єра” ніж виборча кампанія інших кандидатів. То ж не дивно, що це стало приводом для звинувачень на адресу високопосадовців, які балотувалися на посаду глави держави, у використанні адмінресурсу. Так, народний депутат від Партії регіонів Ганна Герман звинуватила Юлію Тимошенко у використанні „адмінресурсу для тиску на медіа, результатом чого стало її тотальне засилля на всіх телеканалах, радіо, газетах та журналах”. Це ж відмічали і представники ОБСЄ. Як заявила керівник місії спостерігачів за президентськими виборами в Україні Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ Хайді Тальявіні: „ Не всі кандидати отримують доступ до ЗМІ в рівному ступені. У деяких кандидатів є угода або усна домовленість з тим чи іншим мовником, відповідно до якої їм наданий більший доступ до ефіру ніж іншим.” Вона також відзначає, що „кампанії деяких кандидатів на деяких каналах висвітлюються в більш позитивному ключі. Це відноситься до висвітлення кампаній кандидатів Юлії Тимошенко, Віктора Януковича і Віктора Ющенка на державному каналі УТ-1”.

Кандидат у Президенти від Партії регіонів Віктор Янукович має досить потужні медіа-ресурси для забезпечення інформаційної підтримки своєї виборчої кампанії. Це по-перше медіа-імперія Ріната Ахметова, потужність якої з часів минулих парламентських виборів значно зросла. Це ТРК „Україна” та супутні канали, видання ВД „Сьогодні мультимедіа” (газета „Сьогодні та інші) тощо. Треба відзначити, що на телеканалі „Україна” було розпочато щоденне та велике п'ятничне шоу „Шустер Live”, до участі у яких запрошувались практично всі кандидати у президенти та представники різних політичних сил. Значним медіа-ресурсом володіють представники Партії регіонів: Андрій Деркач (газета „Київський телеграф”, ТРК „Ера” та „Радіо Ера”, сайт „Версии”), Едуард Прутнік (група 4tv, сайт fog-ua.com та інші), Ігор Шкіря (Перший діловий канал, сайт „Ура-інформ”), Геннадій Васильєв (КРТ, УВС, „Глас”), численні дрібні регіональні медіа-власники. Експерти також прогнозували підтримку Віктора Януковича з боку таких медіа-груп, як радіо холдинг Анатолія Євтухова, за яким, за неофіційною інформацією, стоїть Генеральний прокурор Олександр Медведько, ВД „Картель”, чиїм акціонером є член фракції Партії регіонів Олексій Федун, ESGroup Юрія Каплуненка, яку пов'язують з Анатолієм Кінахом.

За напрямком медіа у команді Віктора Януковича відповідає Ганна Герман, яку консультує пул із досвідчених журналістів та політтехнологів, до числа якого входять Дмитро Понамарчук, Володимир Скачко та інші. На разі вони реорганізують партійний медіа-ресурс – газету „Время регионов”, регіональні партійні видання, сайти Партії – та вибудовують систему роботи з медіа на місцях. Крім того, штаб Віктора Януковича використовує технологію розміщення „джинси” у ЗМІ.

Досить специфічна ситуація склалася навколо телеканалу „Інтер”, який має значний вплив на свідомість громадян. За повідомленнями деяких джерел на політичний курс каналу впливає бізнесмен Дмитро Фірташ. „Інтер” надає ефірний час політичним опонентам чинного Прем’єр-міністра Юлії Тимошенко і досить негативно висвітлює її діяльність. Що і стало причиною досить жорсткої заяви БЮТ на адресу телеканалу, в якій були висловлені звинувачення в упередженості й необ’єктивності інформаційної політики щодо уряду. „Цей телевізійний канал контролюється кланами й ретранслює виключно їхні інтереси” – сказано в заяві. У відповідь Партія регіонів звинуватила БЮТ та його лідера у спробах „взяти під контроль ті засоби масової інформації (аж до застосування рейдерських атак), які не є ручними для Тимошенко”.

Особисто чинний Прем’єр-міністр, кандидат у Президенти Юлія Тимошенко офіційно не володіє жодними ЗМІ, проте, як повідомляють деякі джерела, її близькі соратники мають в арсеналі щонайменше дві медіа-групи. Це група „Тавр медіа” народного депутата Миколи Баграєва, до якої належать радіостанції „Русское радио Україна” „ХітFM”, Kiss FM та Radio ROKS, а також 50% компанії „Телеодин” (M1 і M2-Естрада); і холдинг „Інформ-альянс”, очолюваний дружиною народного депутата від БЮТ Андрія Кожем’якіна Наталією (сайт INTV і газета „Вечірні вісті”). Також народним депутатам від БЮТ Андрію Сенченку належить кримська недержавна телекомпанія „Чорноморська”, а Олегу Ляшку – газета „Свобода”. Добрі стосунки Юлія Тимошенко має з колишніми партнерами по „Індустріальному союзу Донбасу” Віталієм Гайдуком (власником холдингу „Еволюшн медіа” та газети „День”) та Сергієм Тарутою („Медіа інвест груп”).

Як повідомляли деякі інформаційні джерела, нібито існують певні домовленості між Юлією Тимошенко та Петром Порошенком („5 канал”) та Віктором Пінчуком (ICTV) щодо доступу до їхнього ефіру та неупередженого висвітлення діяльності уряду та виборчої кампанії Юлії Тимошенко.

Напрямок медіа у команді Юлії Тимошенко курує Олександр Абдулін, а за окремі питання відповідають Олег Медведєв, Олена Кондратюк і Микола Баграєв.

Крім того, останнім часом зріс вплив Інтернет-видань на свідомість виборців. Тут за результатами проведеного інформаційним центром „ЕЛВІСТІ” дослідження за показником медіа-присутності лідирує кандидат у Президенти Юлія Тимошенко. У число найбільш активних Інтернет-ЗМІ, які розмістили найбільшу кількість публікацій зі згадуванням українських кандидатів у Президенти, увійшли „ІнтерМедіаКонсалтинг”, Корреспондент .net, УНІАН та інші.

Ще за часів минулих виборчих кампаній широкого розповсюдження набуло таке явище як „джинса”, тобто публікації замовних матеріалів. За підсумками моніторингу дотримання журналістських стандартів регіональними друкованими ЗМІ, проведеного Інститутом масової інформації, найбільшим замовником серед політичних сил є Блок Юлії Тимошенко, Партія регіонів та Блок Литвина. „Замовні матеріали практикує багато українських видань.

Водночас це негативно впливає на рейтинг ЗМІ та на медіа-бізнес у цілому”, - заявила виконавчий директор Інституту масової інформації Вікторія Сюмар.

Роль бізнесових сил

Характеризуючи політичну ситуацію в Україні напередодні виборів Президента український олігарх Сергій Тарута відзначив, що „українська еліта втягнута в змагання між політиками. Окремі провідні бізнес-групи активно беруть участь в боротьбі між політиками, використовуючи політичну ситуацію заради особистої вигоди.”

Десятка провідних бізнесменів контролює металургійні і хімічні підприємства – найбільших українських експортерів, володіє значною частиною ЗМІ та вкладає гроші в політику, включаючи фонди виборчих кампаній.

На виборах 2010 року Віктора Януковича підтримують найбагатша людина України і президент клубу „Шахтар” Рінат Ахметов та мільярдер Дмитро Фірташ. Минулого року Прем’єр-міністр Юлія Тимошенко позбавила його ключової ролі в східноєвропейському газовому бізнесі. Компанію „РосУкрЕнерго”, якою він володіє спільно з російським „Газпромом”, усунули від торгівлі газом. Тому Фірташ сподівається з допомогою перемоги Віктора Януковича повернути втрачені позиції.

Найбагатші прибічники Юлії Тимошенко – Сергій Тарута і Віталій Гайдук, колишні партнери в металургійній компанії „Індустріальний союз Донбасу”. В таборі Юлії Тимошенко також знаходиться власник контрольного пакету акцій гірничо-добувної компанії Ferretхро Костянтин Жеваго та власник кондитерського бізнесу Петро Порошенко.

Вичікувальну позицію зайняли глава групи компаній „Інтерпайп” Віктор Пінчук та акціонери групи „Приват” Ігор Коломойський і Геннадій Боголюбов. Вони не включаються в передвиборчу боротьбу та уникають підтримки одного з кандидатів.

Попри розбіжності, всі провідні бізнесмени стверджують, що хотіли б бачити в майбутньому в Україні політичну стабільність, ефективну владу і орієнтовані на вступ до ЄС реформи.

Політична та громадська підтримка

Партія регіонів, як потужна політична структура, як правило не блокується з іншими політичними силами, то ж самостійно виступає на виборах 2010 року, підтримуючи свого лідера Віктора Януковича. В той же час про свою підтримку Віктора Януковича в ході виборчої кампанії заявили низка громадських організацій та рухів, як в центрі так і на місцях. Наприклад, об’єднання „Собор громадянської злагоди”, „Союз молоді регіонів України”, „Всеукраїнський союз робітників”, низка національно-культурних товариств, представники регіональних об’єднань підприємців, діячі науки і культури.

Після першого туру виборів Президента про свою підтримку Віктора Януковича заявили Комуністична партія України та Прогресивна соціалістична партія України на чолі з Наталією Вітренко.

Досить складна ситуація склалася в Криму, де Віктор Янукович завжди мав значну електоральну підтримку. Внаслідок конфлікту навколо Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим Анатолія Гриценка, проти якого виступив його заступник, лідер Російської громади Криму Сергій Цеков, Партія регіонів втратила підтримку з боку деяких лідерів місцевих проросійських організацій та рухів. Результатом чого стало створення нового політичного проекту „Російська єдність”, лідери якого закликали своїх прихильників не підтримувати нікого із кандидатів на президентських виборах 2010 року, що фактично означає агітацію проти В.Януковича.

В ході президентської кампанії лідера БЮТ підтримали деякі політичні сили „помаранчевого” табору. Питання про підтримку кандидата на виборах 2010 року спричинило дискусії в очолюваному Борисом Тарасюком Народному Русі України, внаслідок чого частина його членів заявила про незгоду з позицією керівництва партії про підтримку Юлії Тимошенко. Деякі регіональні організації навіть заявили про свій вихід з НРУ та підтримку на виборах кандидатури чинного Президента Віктора Ющенка. Вісім політичних сил - Партія захисників Вітчизни, Європейська партія України, Громадський рух „Народна самооборона”, партія „Реформи і порядок”, Християнсько-демократичний союз, Народний Рух України, ВО „Батьківщина”, Українська соціал-демократична партія - ухвалили заяву про підтримку єдиного кандидата від демократичних сил Юлії Тимошенко. Про свою підтримку Юлії Тимошенко заявила також очолювана Юрієм Луценком партія „Вперед Україно!”.

Питання підтримки Юлії Тимошенко викликало неоднозначну реакцію як з боку представників широкої громадськості, так і діячів національно-демократичного руху. Так, відомий громадський діяч, депутат Верховної Ради попередніх скликань Степан Хмара на протязі всієї виборчої кампанії виступав з різкою критикою на адресу Юлії Тимошенко, звинувачуючи її навіть у національній зраді. В той же час Герой України, колишній політв'язень Левко Лук'яненко закликав підтримати Юлію Тимошенко як антипода Віктора Януковича, який, на думку Левка Лук'яненка, є виразником антиукраїнської політики.

Представники інтелігенції, серед яких Іван Дюба, Богдан Горинь, Дмитро Павличко, Іван Драч, Борис Патон, Юрій Щербак та інші також закликали до підтримки Юлії Тимошенко в другому турі виборів. В той же час колишні партнери Юлії Тимошенко часів Помаранчевої революції, керівники партії „Наша Україна” перед другим туром закликали виборців *не підтримувати жодного з кандидатів*. Народний депутат України, заступник голови фракції „Наша Україна – Народна Самооборона” Олександр Третяков засудив таке рішення політради партії, бо це фактично є закликом голосувати за лідера Партії регіонів Віктора Януковича.